

12. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף יז עמוד א
אמרו להם ב"ה לב"ש: לדבריכם, מי שלקח מקח רע מן השוק,
ישבחנו בעיניו או יגננו בעיניו? הוי אומר: ישבחנו בעיניו, מכאן
אמרו חכמים: לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות.

13. ספר מסילת ישרים פרק יד
והפרישות במנהגים הוא התבודדות וההבדל מן החברה
המדינית לפנות לבו אל העבודה וההתבוננות בה כראוי,
ובתנאי שלא יטה גם בזה אל הקצה האחר, שכבר אמרו
ז"ל (כתובות יז): לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם
הבריות,

14. מסכתות קטנות מסכת דרך ארץ פרק ד
לא יהא אדם ער בין הישנים, ולא ישן בין הערים, ולא בוכה בין
השוחקים, ולא שוחק בין הבוכים, ולא יושב בין העומדים, ולא
עומד בין היושבים, ולא קורא בין השונים, ולא שונה בין הקורים.
כללו של דבר, לא ישנה אדם מדעת הבריות.

15. בראשית פרק יג
(ו) וַיְהִי־רִיב בֵּין רַעֲי מִקְנֵה־אֲבָרָם וּבֵין רַעֲי מִקְנֵה־לְוִי
וַהֲכַנְעִי וְהַפְרָזִי אִן יֵשֵׁב בְּאֶרֶץ:
(ז) וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֶל־לְוִי אֶל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין
רַעֲי וּבֵין רַעֲיָה כִּי־אֲנֹשִׁים אֲנִים אֲנֹנִים:
(ח) הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הֲפָרָדָה נָא מֵעַלִי אִם־הִשְׁמַאל
וְאִימְנָה וְאִם־הִימִין וְאִשְׁמְאִילָה:
(ט) וַיִּקְרָק אָמַר אֶל־אֲבָרָם אֲזַרְלִי הֲפָרַדְתָּ לְוִי מֵעַלְמוֹ שְׂנֵא נָא
עֵינֶיךָ וְרֵאָה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אֲתָה שָׁם צְפֹנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה
וַיִּפְּהָ:

16. רש"י בראשית פרק יג
אחרי הפרד לוט – כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש ממנו:

17. ילקוט שמעוני תורה פרשת לך לך רמז ע
ר' יהודה אמר כעס היה לאברהם אבינו כשפירש בן אחיו ממנו
אמר הקדוש ברוך הוא לכל הוא מדבק וללוט בן אחיו אינו מדבק

18. שיחות מוסר מאמר פה
הנה אע"פ שסבלו וקירבו במסירות נפש, שעל אף שהיה
הדיבור פורש ממנו לא רחקו, ורק בראותו כי אפסה תקוה
שילחו מעל פניו, בכל זאת נתבע אברהם אבינו על כך ומכאן
שאין לרחק אדם בשום פנים ואופן, ואף לא אדם כלוט שמיד
אחר כך אמר "אי אפשר לא באברהם ולא באלוקיו"

19. בראשית פרק לב פסוק כג
וַיִּקָּם | בְּלִילָה הוּא וַיִּקְוֹז אֶת־עֵשָׂו וַעֲתֵי שְׂפּוֹתָיו וְאֶת־
אֲזָרָה עֵשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מִעְבַּר יַבְקָ:

20. רש"י בראשית פרק לב פסוק כג
(כג) ואת אחד עשר ילדיו – ודינה היכן היתה, נתנה בחיבה ונעל בפניה
שלא יתן זה עשו עיניו, ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזיקו
למוטב, ונפלה ציל שכם:

פרשת נח -

לעולם תהא דעתו של האדם מעורבת עם הבריות

1. ישעיהו פרק נד פסוק ט
כִּי־מִי נָזַן וְאֵת לִי אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי מִעֲבָר מִי־נָזַן עוֹד עַל־הָאָרֶץ
כִּן נִשְׁפַּעְתִּי מִקְצֹף עֲלֶיךָ וּמִזֶּעַר־כָּף:

2. זוהר כרך א (בראשית) פרשת נח דף טז עמוד ב
ובאת אל התיבה כיון דאמר ליה דישתזיב הוא ובנוי לא
בעא רחמין על עלמא ואתאבידו ובגין כך אקרו מ
המבול על שמיה כמה דאת אמר (ישעיה נ"ד) כי מי נח
זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח

3. בראשית פרק ו פסוק ט
אָקָה תּוֹלְדֹת נֹזֶן נֹזֶן אִישׁ צְדִיק תַּמִּים הִיָּה בְּדַרְתּוֹ אֶת־
הָאֱלֹקִים הַתְּהִלְךָ־נֹזֶן:

4. בעל הטורים בראשית פרק ו פסוק ט
לומר שהיה תמים בכל עשרים דורות שמאדם עד
אברהם. אבל משבא אברהם לא נחשב תמים:

5. רש"י בראשית פרק יב
אשר עשו צרחן – שהניסן תחת כנפי השכינה, אזכרה מגייר את האנשים,
אשר מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו

6. בראשית פרק יב
(כג) וַיֵּשֶׁב אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם־רָשָׁע:
(כד) אוֹלֵי יֵשׁ וְזֹמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָאֵף תִּסְפָּה וְלֹא־
תֵּשֵׂא לְמָקוֹם לְמוֹעֵן וְזֹמְשִׁים הַצְדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה:

7. מדרש תנחומא (בובר) פרשת נח סימן ב
אמרו רבותינו שנים עשר חדש שעשה נח בתבה, לא טעם טעם
שינה, לא ביום ולא בלילה, שהיה עסוק לזון את הנפשות שהיו
עמו, הוי אומר ולוקח נפשות זה נח.

8. בראשית פרק ז פסוק כג
וַיִּמְוֹז אֶת־כָּל־הַיָּקוֹם | אֲשֶׁר | עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָרֶם עַד־
בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמְוֹז מִן־הָאָרֶץ וַיִּשְׂאֵר
אֶרֶץ־נֹזֶן וְאֲשֶׁר אֲתוֹ בַתְּבָה:

9. רש"י בראשית פרק ז פסוק כג
ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו, ועליו נאמר (משלי יא לח) הן
לדיק צלרץ ישולם:

10. בראשית פרק ז פסוק ז
וַיִּבֵּא נֹזֶן וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׁי־בָנָיו אֲתוֹ אֶל־הַתְּבָה מִפְּנֵי מַי
הַמַּבּוּל:

11. רש"י בראשית פרק ז
(ז) נח ובניו – האנשים לצד והגשים לצד, לפי שנאסרו בתשמיש המטה,
מפני שהעולם היה שרוי בצער:

לא היתה סתירה בין האהבה לשנאה, ושתיהן כאחד היו בו, אהבו אהבת נפש כיצחק בנו מצד אחד, ומאידך היה שונאו על שיצא לתרבות רעה. ונראה, שלא רק שאין בזה סתירה, אלא שלולא שאהבו אהבת נפש, לא היה יכול לשלחו מביתו... והטעם בזה כי רק אז נעשה העונש כראוי, כיון שהוא נעשה מתוך אהבה. אבל אם העונש נעשה גם מתוך שנאה כלפי הנידון, אין זה דין אמיתי כפי הצורך

28. מאמרי הראיה 'על במותינו חללים'

שאלה קטנה שאלת ממני ולבני ציון היקרים כאלה, שנחשבו לנבלי חרש, איזה לב לא ימס ואיזו עין לא תרד דמעה?!... אבל "דום, קורא קול מאחרי, את מי אתה מספיד? אמנם מעשיהם של אלה ההרוגים סתומים, ואין אתה רשאי לספר אחרי מטתם, אבל הלא ידעת את מרביתו של הפועל הצעיר, בארץ – ישראל, את יחושו לכל קודש בישראל ובאדם. קרא אתה בפיוך שמא שכחת או שמא לא למדת את האמור "כל הפורש מדרכי ציבור אין מתעסקים עמו בכל דבר, אחיהם וקרוביהם לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ושמחים שנאבדו שונאיו של מקום, שנאמר הלא משנאיך ה' אשנא... ואתה חביבי צא ופרנס ועשה שלום בין רגשי הלב, והשקט את המלחמה הסואנת כים זועף... בני מזל אנו לדמעות, מוצלחים אנו שהבנים היקרים הללו נהרגו ביד נכרים... אוי אוי לנו אם באושר כזה אנו מוכרחים להשתמש... קול ענות חלושה היא זו, אבל את הד נפש האומה הרצוצה ממכאוב הננו מקשיבים ממנה: "יש אומרים שמומר שנהרג בידי נכרים מתאבלים עליו". חלילה לנו להכניס את הגרועים שבפורשים מדרכי צבור שלנו, האוחזים בידם את דגל האומה וקנינה באיזו צורה שתהיה, בכללם של המומרים הנבדלים וקרועים לגמרי.

29. בראשית פרק ט

(כ) וַיִּזְכֹּר יְיָ אֱשֵׁר הָאֲדָמָה וַיִּטֵּעַ כָּרֶם:
(כא) וַיִּשְׁתַּי מִן־הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ אֶהְלֵה:

30. רש"י הירש בראשית פרק ט

ויטע כרם. נזכור, שנח ראה את חורבן הארץ ואת השמדת המין האנושי; הארץ היתה שמה ושאייה; ואנחנו מבינים אפוא את לשון הכתוב: נח היה אדון הארץ ובעל האדמה; הארץ היתה מסורה בידיו; ולפיכך: משתמו ימי החרבן, "החל נח להיות איש האדמה"; הוא החל לפעול כבעל האדמה, ואף עלה בידיו לחזור ולגדל את המוכחר שבמיני הצומח, הוא ראה בכך סימן, שהברכה שבה אל הארץ. הוכחה לכך היה לו האשכול הראשון, היין הראשון שחזר וזכה בו! כלום נתפלא, שהיין הראשון מילא את לבו עונג? כלום לא נאמין, שהוא היה שיכור משמחה, ולא היה זקוק לשתות הרבה כדי להיות שיכור מייך?

31. בראשית רבה (וילנא) פרשת נח פרשה לו סימן ד

וישת מן היין, וישת, שתה שלא במדה ונתבזה, א"ר חייא בר אבא בו ביום נטע, בו ביום שתה, בו ביום נתבזה, ויתגל בתוך אהלו, ר"י אמר רבי חנין בשם רבי שמואל בר יצחק ויגל אין כתיב כאן, אלא ויתגל גרם גלות לו ולדורות, עשרת השבטים לא גלו אלא בשביל יין הה"ד (עמוס ו) השותים במזרקי יין...

32. שמואל א פרק ב פסוק כו

וַהֲנַעַר שְׂמוּאֵל הַגֶּחַךְ וַגְּדַל וְכֹוֹב גַּם עַם־יִהוּדָה וְגַם עַם־אֲשֵׁרִים:

33. מצודת דוד שמואל א פרק ב

הולך וגדל – בחכמה וביצירת ה':

וגם עם אנשים – שהיתה לעמו מעורבת עם הכריות ומקובל להם וסמכו כלון לומר שהיה מקובל גם לבני עלי ולא חשדוהו שהוא הוא המציא דתס רעה אל אזיהם:

21. תורה תמימה הערות בראשית פרק לב הערה ט

ומה שכתב רש"י שנענש יעקב על שמנע את דינה מעשו שמא תחזירנו למוטב, צריך באור, היכן מצינו כהאי גונא, שהיא חובה על אדם למסור את בתו לרשע שמא תחזירנו למוטב, והלא כנגד זה יש חשש שמא יחזירנה הוא לרשעה, ואפשר לומר דבזה לא הי' יעקב מסופק שהיא תחזירנו למוטב, אך מפני זה גופא לא רצה להשיאה אותה לו כדי שלא תחזירנו למוטב, כלומר שמשנאתו אותו לא הי' רוצה זה גופא שיחזור למוטב

22. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מז עמוד א

תנו רבנן: לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, לא כאלישע שדחפו לנחזי בשתי ידיו, ולא כיהושע בן פרחיה שדחפו לאחד מתלמידיו [לאותו האיש] בשתי ידיו... יהושע בן פרחיה מאי היא ... כי אתא אקלע לההוא אושפיוזא קם קמיהו ביקרא שפיר (וכינתו). עבדי ליה יקרא טובא יתיב וקא משתבח כמה נאה אכסניא זו (נמעטת). א"ל אחד מתלמידיו רבי עיניה פרוטות (עגולות). א"ל רשע בכך אתה עוסקומסתכל בלשנת אית. אפיך ארבע מאה שפורי ושמתיה כל יומא אתא לקמיה ולא קבליה יומא חד הוה קרי קרית שמע אתא לקמיה הוה בדעתיה לקבוליה אחוי ליה בידיה (שיקנלנו). סבר מדחא דחי ליה אול זקף לבינתא פלחא אמר ליה חזור בכך א"ל כך מקובלני ממך כל החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה דאמר מר [אותו האיש] כישף והסית והדיח והחטיא את ישראל

23. שיחות מוסר מאמר פה

אף את התלמיד המושחת הזה אסור היה לרחק בשתי ידים, והרי תלמיד זה לא רק שעוסק היה בהשחתה, אלא אף את רבו היה חושד בכך, ואת דברי רבו "כמה נאה אכסניא זו" הבין בהתאם להרהוריו הרעים, כמה שקוע היה בטומאתו, עד כי מדד את רבו הקדוש אשר היה מגדולי התנאים, לפי מידתו העכורה, ולא העלה על דעתו הבזויה כי רבו עומד המרחק עצום ממחשבותיו החשוכות. הנה הגיע זה עד לדיוטא התחתונה של השחיתות והרשע, ואע"פ כן לא היה על רבו לרחקו כל כך. וכמה סבל נגרם לישראל ע"י הריחוק הזה, ועד כמה "צערניהו לישראל" אותו האיש ומאמיניו.

24. בראשית פרק כא פסוק יד

וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיִּקְוֶז־לְוֹחַם וַזְּמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הָהָר שֵׁם עַל־שִׁכְמוֹהָ וַאֲתֵי־הֵלֶךְ וַיִּשְׁלַחֲוּהָ וַתִּלְךָ וַתִּתַּע בְּמִדְבַּר בְּאֶרֶץ שִׁבְעָ:

25. רש"י בראשית פרק כא פסוק יד

לחם וחמת מים – ולא כסף וזהב, לפי שהיה שונאו על שילא לתרבות רעה:

26. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פט עמוד ב

את בנג' – שני בנים יש לי. את יחידך – זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו, – אשר אהבת – תרוייהו רחימנא להו. את יצחק.

27. שיחות מוסר שם

הרי סתירה גלויה יש כאן למה שנאמר לעיל שהיה שונאו... וכבר ביארנו במקום אחר שאין כאן סתירה כלל, כי אמנם אצל סתם אדם אהבה ושנאה הם סתירה, האוהב אינו יכול להיות בו בזמן גם שונא, וכן להיפך, ואין שתי המידות יכולות לדור בכפיפה אחת, אבל אצל אברהם אבינו שהיו מידותיו על מתכונתן, ולא נתערבו בהן נגיעות משל עצמו,

עונים "ישבחנו בעיניו" ו"מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות".

יש אפשרות להסתכל על המציאות בעיניים של עצמנו, אך חכמים מלמדים אותנו שאין זו הדרך הנכונה. כאשר אדם משבח חפץ של חבר, גם כשבעיניו החפץ גרוע, אין זה שקר, שהרי במציאות יש הרבה בריות ובעיני קונה המקח, המקח נראה משובח. לגנות את המקח זו הסתגרות בתוך עצמנו, לעומת זאת ראיית המקח דרך העיניים של החבר משמעותה להיות מעורב עם הבריות.

המעורבות עם הבריות אינה רק בעיניי מקח וממכר. במסכת דרך ארץ אומרים חז"ל לא יהיה אדם ער בין ישנים, וישן בין הערים, יושב בין היושבים ועומד בין העומדים. אין זו דרך ארץ לשנות ממנהג המקום ומי שעושה כך, אין דעתו מעורבת עם הבריות. בחר בשיבת הסדר מגדל שיער ארוך, אין זו דרך ארץ. ללכת יחפים בבית המדרש זו לא דרך ארץ. להיות חזן ולהאריך במקום שהרגילות להתפלל יותר במהירות אין זו דרך ארץ, או שהמאריך לא יעלה חזן או שיתאים את עצמו לציבור איתו הוא מתפלל. וכן להפך, אדם שמגיע למקום שהתפילה שם בנחת ובמתינות, אם עולה להיות חזן, עליו להתאים את עצמו למנהג המקום.

פעם הגעתי לבית כנסת שמתפללים שם נוסח אשכנז. אני לתומי חשבתי שהנוסח שם הוא 'ספרד'. נתבקשתי לעלות חזן ובסיום התפילה הרגשתי שאני צריך לברך הגומל, כמעט וסקלוני..... מכאן למדתי עד כמה חשוב לא לשנות ממנהג המקום..

יש אנשים שהם תמיד אופוזיציה, מה שלא יגידו הם יצעקו, זו חוסר מעורבות עם הבריות. לתת ביקורת אפשר, אבל לא מתוך תחושת התנגחות, אלא מתוך תחושת מעורבות. ואם נשאל, הרי כל אחד יכול לחשוב שהביקורת שלו היא חיובית ואם כן איך נדע האם אנחנו מבקרים מתוך מעורבות עם הציבור או מתוך התנגחות והתבדלות? התשובה לכך פשוטה, פשוט נראה האם הביקורת התקבלה. אינדיקציה נוספת, אדם שתמיד אומר ביקורת ולא יודע לראות גם דברים טובים בדר"כ הביקורת שלו נובעת מחוסר מעורבות. לעומת זאת אדם שיודע לראות את הטוב, יודע לפרגן ולומר מילה טובה, אם מידי פעם הוא משמיע ביקורת כדאי להאזין לה, בדר"כ הביקורת תבוא ממקום של אכפתיות כלפי החברה.

15-21 – ראינו שיש שני סוגי מעורבות עם הציבור: 1. דאגה לציבור 2. לא לשנות ממנהגי הציבור. נחזור לסוג הראשון ונראה עד כמה התביעה מאבותינו הקדושים היתה גדולה.

אברהם אבינו ולוט הולכים יחד עד שכלו כל הקיצים. היתה מריבה בין הרועים ואברהם מחליט לפרק את החבילה. חז"ל מלמדים אותנו שכל זמן שאברהם היה עם לוט, אין השכינה דברה עם אברהם ומיד לאחר שהלך לוט באה השכינה. כמה אברהם "הפסיד" מהחיבור עם לוט, מי יודע איזה אברהם היה לנו אם כל הזמן הזה השכינה היתה עמו. אבל המדרש חושב אחרת ובא בתביעה על אברהם "אמר הקב"ה לכל הוא מדבק וללוט בן אחיו אינו מדבק!?"

לא להאמין! כמה התאמץ אברהם להיות עם לוט, ויתר על השכינה, קירבו במסירות נפש ורק כשאפסה תקוה שילחו מעל פניו ואפילו הכי הקב"ה כעס על שריחקו.

סיכום

1-2 – בספר ישעיהו אנו מוצאים שהמבול מכונה "מי נח". תמיהה גדולה, מדוע המבול נקרא על שמו של הצדיק היחיד באותו דור. אלא שהזוהר בא בתביעה חמורה על נח. לאחר ששמע נח שהוא ובניו ניצולים מן המבול הוא הפסיק להתפלל על דורו. הזוהר מתאר ניתוק רוחני גדול בין נח לדורו. הניתוק הזה "מזכה" את נח שהמבול נקרא על שמו. תביעה זו של הזוהר על נוח מגלה לנו, שאם נח היה מתפלל על דורו יתכן והיו שבים בתשובה. בשיעור זה נעסוק על החובה של האדם להיות מעורב בדעתו עם הבריות.

3-6 – התורה מציינת שנח היה צדיק תמים בדורותיו ובעל הטורים מדייק, שתמימות זו החזיקה מעמד עד שבא אברהם אבינו.

כאשר נתבונן על התנהלותו של אברהם נבין מהי הנקודה בה איבד נח את תמימותו.

אברהם אבינו היה כל כולו מחובר ומקושר לדורו. אברהם מגייר את האנשים ושרה את הנשים. כאשר הקב"ה רוצה להחריב את סדום, אברהם אבינו נשכב על הגדר ומנסה בכל כוחו למנוע את הגזירה. אנשי סדום היו רעים וחטאים מאד, הם היו דוגמא שלילית לעולם כולו, מה יותר טוב מלחסל את כל העיר הרעה ולבער את הרע מקרבנו?! לשם מה צריך להתפלל ולנסות להציל? אלא שאברהם מבין שאם אנשי סדום באו לעולם, אנו צריכים לעשות כל שביכולתנו כדי לתקן אותם. אברהם אבינו מחדש שיש אפשרות לאדם להיות גם צדיק גם מחובר וגם משפיע על דורו. מאותו רגע שנקודה זו התחדשה, כל מי שהוא צדיק במעשיו, אך לוקה בהשפעה החיובית על דורו, אי אפשר לשבח אותו בתואר "תמים".

7-9 – המבול מתחיל ונח נכנס לתיבה. המציאות בתיבה מכריחה את נח להיות מחובר לבריאה כולה, אפילו לבע"ח. נח לא עצם עין במשך י"ב חודש, בכל רגע נתון היה עסוק לזון את הנפשות שהיו עמו. התנהלות זו של נח מחברת אותו ברמ"ח אבריו ושס"ה גדיו לסביבה שלו, אין לו אפילו רגע אחד להתעסק עם עצמו. ובפעם היחידה שבה איחר נח להביא את המזון לאריה, מיד נענש והאריה פגע בו. רואים אנו עד כמה התביעה מנח היתה גדולה וכל זה כדי לגרום לכך שהצדיק יתחבר ויהיה מעורב עם הבריות.

10-11 – נח לא מתחבר רק לסביבה שלו בתוך התיבה אלא נח מצטווה להתחבר גם לסביבה שמחוץ לתיבה. על נח, על בני ביתו ועל החיות נאסר התשמיש. לא יתכן שמחוץ לתיבה יש מבול, העולם שרוי בצער ואדם יהיה מנותק מהצער הזה. גם כאן מלמדת אותנו התורה עד כמה האדם מחויב להיות מחובר למציאות.

מעבר לכך שהתיבה הצילה את נח פיזית, היא גם הצילה אותו רוחנית, נח עובר תהליך שיגרום לכך שדעתו תהיה מעורבת עם הבריות.

12-14 – כולנו מכירים את מחלוקת ב"ה וב"ש גבי כלה גידמת, האם מותר לומר עליה כלה נאה וחסודה (ב"ה) או שאסור משום שהתורה מצווה אותנו "מדבר שקר תרחק" (ב"ש). ב"ה הקשו לב"ש ואמרו "לדבריכם מי שלקח מקח רע מן השוק ישבחנו בעיניו או יגנו בעיניו?", ב"ה לא מחכים לתשובה ומיד

שמואל ידע שכדי להתחבר עם אנשים ולהיות טוב איתם, ראשית עלינו להיות טובים עם ה'. מי שהוא טוב עם אנשים על חשבון הטוב עם ה' לא רק שהוא חוטא, אלא בסופו של דבר גם עם אנשים הוא לא יהיה טוב.

פעמים רבות בצבא יש לנו חיכוך עם אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות. דיבורים לא נקיים, תמונות לא צנועות, שיחוק עם חיילות זה דבר שבשגרה. לפעמים נראה לנו שאם נתעקש על הגבולות ההלכתיים כולם ישנאו אותנו, אבל ההפך הוא הנכון, כאשר חיילים רואים שיש חייל דתי שמצד אחד לא מנצל את הדת כדי "לנצנץ" ומאידך לא משתמש בחיילות כדי לוותר לעצמו מבחינה דתית, חייל כזה יהיה מודל להערצה ולהערכה אצל כולם!!

חברים יקרים!

המבול מכונה 'מי נוח' משום שנוח לא מתפלל על דורו. כניסת נוח לתיבה הצילה את נוח הן מבחינה פיזית והן מבחינה רוחנית. מאדם שמתרכז במשפחתו בלבד הפך נוח להיות האדם הכי אכפתי בעולם. אדם, עם כל צדקותו חייב שדעתו תהיה מעורבת עם הבריות. פעמים גם אם נשלם מחיר רוחני, עלינו להיות מעורבים בדעת הבריות ולשלם את המחיר. גם כאשר דעתנו מערובת עם הבריות עלינו לשמור על עמוד שדרה חזק ולא להגרר. חובתנו לשנוא את הרע ולאהוב את הטוב, לדעת מה כן ומה לא ומתוך הכרה זו לבוא ולהתקרב אל הבריות.

ושבת שלום...

יעקב לוקח את דינה ולפני המפגש עם עשו אורז אותה בתוך מזוודה, כדי שעשו לא יתן את עיניו בדינה וירצה לשאת אותה לאשה. על כך נענש יעקב ודינה נאנסת ביד שכם, חז"ל אומרים שיתכן ודינה היתה מחזירה את עשיו בתשובה. שואל התורה תמימה על מה ולמה הקפידא, וכי יש אדם שיקח סיכון וישיא את ביתו למאפיונר מספר אחד שמא תחזיר אותו בתשובה?! והרי יש לחוש שכשם שהיא יכולה להחזירו בתשובה כך יכול הוא להחזירה בשאלה???? אלא שמחדש בעל 'התורה תמימה' שליעקב היה ברור שהוא יחזיר את דינה בתשובה, וללא שום ספק עשיו חתנו ישב איתו בשולחן שבת וישירו ביחד זמירות שבת, ואם כן למה לא רצה שיתחתנו? אלא פשוט שנא אותו ולא רצה שיהיה חלק ממשפחתו הקרובה. ועל כן היתה התביעה ממנו כה גדולה וארע לדינה מה שארע.

22-23 גם אותו האיש יצא לאן שיצא וממנו נולדה הנצרות רק בגלל שהרחיקו אותו יותר מידי.

24-28 – נשאל את עצמנו, הרי יש מקרים שבהם צריך להוכיח ולהרחיק, הרי גם אברהם הרחיק את ישמעאל והקב"ה סמך את ידיו על המהלך. התשובה היא, שגם אם מרחיקים אפשר להרחיק מתוך כעס ואפשר להרחיק מתוך אהבה. אברהם אבינו, מחד שנא את ישמעאל על שיצא לתרבות רעה ומאידך כשהקב"ה אמר לאברהם לקחת את בנו ולעקוד אותו, אברהם מנסה לברר לאיזה בן התכוון הקב"ה, הקב"ה אומר לאברהם את בנך "אשר אהבת" ואברהם משיב את שניהם אני אוהב ואם כן יש סתירה, הרי ראינו שמשעה שיצא לתרבות רעה, שנא אברהם את ישמעאל? אלא שאצל אברהם אין סתירה בין אהבה ושנאה. אברהם יכול לשנוא את הרע ולאהוב את הטוב בעת ובעונה אחת.

את התכונה הנפלאה של אברהם להיות גם אוהב וגם שונא, כלומר לאהוב את הטוב ולשנוא את הרע, מצאנו גם אצל הרב זצ"ל. לרב זצ"ל היתה את היכולת להספיד בחורים מהשומר הצעיר ובאותו הספד לכנות את הנהרגים "בני ציון היקרים" וגם "שונאיו של מקום". הרב משתף אותנו במלחמה סואנת שקיימת בתוכו ואת המלחמה הזו הרב משתיק רק כאשר עיניו נשואות לשו"ע ושם ורק שם הוא מוצא את היכולת להרגיע את נפשו, לשנוא את הרע ולאהוב את הטוב.

29-33 – נחזור לסוג הראשון של המעורבות עם הציבור - דאגה ושותפות עם הציבור. כאשר אדם דואג ושותף עם הציבור יש סכנה גדולה להפוך ממשפיע למושפע. ככל שהציבור הולך ומתחזק כך הסכנה מהשפעה שלילית הולכת וגדלה.

נח יוצא מהתיבה ונוטע כרם, שותה מן היין, משתכר ומתבזה בתוך אהלו. נח ספג חיבור מושלם לעולם, נח מאדם מנותק ולא מחובר, הופך להיות אדם שכל היקום קיים בזכותו. לבן נח הותר לאכול בשר כי הם הצילו את כל החי וכיון שהחי קיים בזכותם ניתנה להם הזכות לאכול בשר. אך מאידך נח התחבר יותר מידי. הרש"ר הירש מבאר שנח כלל לא שתה הרבה יין, נח לא השתכר מריבוי היין, אלא הוא השתכר מחמת היותו מחובר כל כך חזק לבריאה, החידוש בנטיעת הכרם כל כך שמחה את נח וגרמה לו לאבד את העשתונות.

לצערנו הציבור החזק ללא ריסון הוא מסוכן והוא היה הגורם לגלות של עשרת השבטים. הגלות היא פירוד וחוסר חיבור. גם כשמחברים צריך לדעת איך לעשות זאת. שמואל "הולך וגדל" אך הכתוב מציין שהוא "טוב עם ה' וגם עם אנשים".

